

Solbergaskolan
Kung Magnusväg 4
621 45 Visby

2010-12-10

Dnr 43-2010:1398

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Solbergaskolan
i Gotlands kommun

2010-12-10

Hans-Åke Norrby
Solbergaskolan
Kung Magnusväg 4
621 45 Visby

Tillsyn i Solbergaskolan

Grundskola 4-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Solberga skola och Gotlands kommun har skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Solbergaskolans resultat har varierat under de senaste fem åren. Genomsnittligt meritvärde och måluppfyllelse i årskurs 9 har ökat under 2010. År 2009 låg det genomsnittliga meritvärdet på 209 poäng, medan det år 2010 har ökat till 222 poäng. Det finns en skillnad mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde. Medan flickornas genomsnittliga meritvärde är 227 poäng, ligger pojkarnas på 219 poäng år 2010.

Andelen elever i årskurs 9 som nådde målen i alla ämnen har ökat 2010. År 2009 nådde 81 procent av eleverna målen i alla ämnen, medan 93 procent gjorde det år 2010. De skillnader som 2009 fanns mellan flickor och pojkar avseende uppnådda mål i alla ämnen har minskat 2010.

Endast 77 procent av eleverna i årskurs 5 har uppnått målen enligt kursplanen i engelska 2010. Det är ungefär lika stor andel som året innan. Men 2008 uppnådde 90 procent av eleverna kursplanemålen i engelska. Denna nedåtgående trend behöver skolan utvärdera och arbeta för att åtgärda.

Solbergaskolans arbete med uppföljning, utvärdering och analys av resultat behöver förbättras och ligga till grund för skolans kvalitetsarbete. Rektorn behöver utveckla sitt

pedagogiska ledarskap genom att följa upp undervisningen som bedrivs på skolan och ge återkoppling till lärarna. Rektorn behöver också initiera övergripande diskussioner om skolans resultat så att lärarna får kunskap om hur de kan utveckla undervisningen.

Solbergaskolans undervisning bedrivs i stora delar enligt läroplanens mål att sträva mot. Lärarna anpassar undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Eleverna ges möjlighet att argumentera och kritiskt granska påståenden och att kommunicera under lektionerna. Skolan behöver dock bli bättre på att ge eleverna i årskurserna 4-6 större möjligheter till inflytande över utbildningens utformning.

Förhållningssättet mellan elever och lärare på skolan verkar vara överlag gott. Lärarna känner eleverna väl vilket innebär att de kan bedriva en undervisning som utgår från elevernas behov och förutsättningar. Vidare har lärarna höga förväntningar på eleverna.

Även relationerna mellan eleverna på Solbergaskolan verkar vara goda. Men enligt uppgifter på Solbergaskolan finns det elever på särskolan och i Norrbackaskolans språkklasser som blir utsatta för kränkningar av elever på Solbergaskolan. Rektor för Solbergaskolan och rektorerna för de elever som enligt uppgift blir kränkta har ett gemensamt ansvar för att förebygga och förhindra kränkande behandling. De har också ansvar för att utreda de påstådda kränkningarna och i förekommande fall vidta åtgärder för att de ska upphöra.

Skolinspektionen har i tillsynen av Solbergaskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- De individuella utvecklingsplanerna följer inte grundskoleförordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte i tillräcklig hög grad ansvar för att inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning (2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräcklig hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).

- Elevernas inflytande över hur utbildningen utformas är inte tillräckligt och anpassas inte alltid efter deras ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Rektorn ser inte till att det förebyggande arbetet för att förhindra kränkande behandling mellan elever i Solbergaskolan, Norrbackaskolan och den obligatoriska särskolan fungerar fullt ut (14a kap. 7 § 1985 års skollag).
- Skolans årliga plan mot kränkande behandling svarar inte fullt ut mot gällande författningskrav (14 a kap. 8 § 1985 års skollag).
- De skriftliga bedömningarna för eleverna som inte når målen i årskurs 9 följer inte de krav som ställs i grundskoleförordningen (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Rektor och Gotlands kommun har ansvar för att Solbergaskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Gotlands kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Gotlands kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har Tommy Bucht deltagit

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Ulrika Sutorius
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Solbergaskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gotlands kommun under september 2009 – januari 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Solbergaskolan 10-12 november. Ansvariga för tillsynen har utredare Ulrika Sutorius och undervisningsråd Tommy Bucht varit.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Solbergaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Solbergaskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Solbergaskolan

Solbergaskolan	Antal elever
Grundskola	682

Källa: Skolans egna uppgifter november 2010.

Solbergaskolan omfattar årskurserna 4-9 och har 682 elever. Förutom rektor finns två biträdande rektorer som ansvarar för olika arbetsområden. Klasserna i årskurserna 7-9 är fördelade på tre arbetsenheter. I 4-6 finns det en arbetsenhet. På skolan finns en särskild undervisningsgrupp som heter Balder. På skolan finns också särskola och språk-klasser. Dessa är dock inte organiserade under Solbergaskolan.

Tillsynsprotokoll för Solbergaskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder för att ge alla elever förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Kursplanerna

Motivering:

Det genomsnittliga meritvärdet har varierat under de senaste fem åren på Solbergaskola, men har ökat under 2010. År 2009 låg det genomsnittliga meritvärdet på 209 poäng, medan det år 2010 har ökat till 222 poäng. Det finns en skillnad mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde. Medan flickornas genomsnittliga meritvärde är 227 poäng, ligger pojkarnas på 219 poäng år 2010.

Behörigheten till nationellt program är 2010 cirka 96 procent, vilket kan jämföras med andelen i riket som är cirka 88 procent.

På Solbergaskolan var andelen elever som nådde målen i alla ämnen i årskurs 9 år 2010 cirka 93 procent att jämföra med året innan då andelen var 81 procent. 2009 fanns det skillnader mellan flickors och pojkars resultat i vissa ämnen. Dessa skillnader har nu nästan helt utjämnats.

Skolinspektionen har tagit del av skolans egen statistik för måluppfyllelse i årskurs 5 för 2010. Statistiken visar att endast 77 procent av eleverna har uppnått målen enligt kursplanen i engelska. Enligt skolans kvalitetsredovisning för 2008/2009 nådde 78 procent av eleverna i årskurs 5 målen i ämnesproven i engelska och matematik.

Sammanfattningsvis har skolans resultat för årskurs 9 förbättrats. Men det finns elever på skolan som inte når de nationella målen. Nästan var fjärde elev når inte målen i exempelvis ämnet engelska i årskurs 5. Skolan måste därför vidta åtgärder för att garantera att alla elever får de förutsättningar de behöver för att nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna följer inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Den framåtsyftande delen i elevernas individuella utvecklingsplaner anger inte tydligt vilka kunskaper och förmågor som eleven ska utveckla. Det är inte heller tydligt vilka sammanfattande insatser skolan ska bidra med för att stödja och stimulera elevernas kunskapsutveckling.

Skolan har inlett ett arbete för att utveckla de skriftliga omdömena och utbildning för lärarna inom detta område är därför ett prioriterat område. I många ämnen på skolan har lärarna i hög grad utvecklat de skriftliga omdömena i riktning mot grundskoleförordningens krav. Men i exempelvis ämnena idrott och hälsa och musik behöver omdömena utvecklas så att elevens kunskaper i förhållande till de nationella målen tydligt framgår.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn måste i större utsträckning inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

I samtal uppger rektor att han har börjat besöka elevgrupperna men att han inte hinner i den utsträckning som han själv önskar. Besöken i årskurserna 4-6 överläter rektorn i huvudsak till en av de biträdande rektorerna, även om det händer att rektorn också gör besök här. Trots detta har rektor varken tillräcklig kunskap om eller följt upp lärarnas undervisning.

Rektor behöver försäkra sig om att den undervisning som bedrivs på skolan utgår från de nationella målen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn måste ta ett större ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Intervjuer med rektor och lärare visar att skolans resultat på skolövergripande nivå endast i begränsad omfattning systematiskt följs upp, utvärderas, dokumenteras och kommuniceras. Få pedagogiska diskussioner förs om de resultat skolan uppnår och om undervisningens kvalitet. Detta innebär att resultaten på skolnivå är okända för många lärare. Lärarna som arbetar i årskurs 4-6 och 7-9 känner inte till varandras resultat. Detta leder till att det saknas en övergripande analys av resultaten som kan ligga som grund för utveckling av verksamheten. Skolan behöver systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att både väl fungerande insatser synliggörs men också att behov av förbättringsinsatser tydliggörs.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn och lärarna måste arbeta aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Tillsynen visar att det på Solbergaskolan varierar om lärarna ger eleverna möjlighet till inflytande över undervisningen och utbildningens utformning. I enkäter för årskurs 8 under våren 2010 anger endast 55 procent att de får delta i planeringen av undervisning och arbetssätt. Skolan har i sin analys inte hittat orsaken till detta. I intervjun med eleverna i årskurserna 7-9 menar de dock att de på flera olika sätt kan påverka undervisningens utformning, bland annat vid planering och redovisning av arbetsuppgifter. De olika uppgifterna kan tyda på att det varierar om eleverna i årskurserna 7-9 har möjlighet till inflytande.

Elever och lärare i årskurs 4-6 berättar att eleverna inte har möjlighet att påverka arbetssätt och arbetsformer i någon större utsträckning. Även om lärarna medvetet beskriver och förklarar målen med olika arbetsområden för eleverna och därigenom kan öka elevernas inflytande, behöver detta tydliggöras för eleverna. De är inte alltid medvetna om att detta kan leda till inflytande.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero:****Bedömning:**

Solbergaskolan måste utöka sitt förebyggande arbete mot kränkande behandling och då i samarbete med den obligatoriska särskolan och Norrbackaskolan.

Författningsstöd:

14 a kap. 7 § 1985 års skollag

Motivering:

Solbergaskolan har i flera år arbetat mycket med att förbättra relationerna mellan eleverna. Intervjuer med rektor, lärare och elever och observationer i verksamheten visar att skolan har lyckats med denna föresats i hög grad. Relationerna mellan elever och mellan elever och vuxna på Solbergaskolan bygger på ett respektfullt bemötande och ett ömsesidigt förtroende.

Men det finns problem i relationerna gentemot elever i särskolan och Norrbackaskolans språkklasser. Både särskolan och språkklasserna disponerar lokaler på skolan. Enligt de elever som Skolinspektionen samtalat med utsätts elever i dessa grupper ibland för kränkningar i form av elaka kommentarer, härmningar och blickar. Detta bekräftar eleverna i särskolan och språkklasserna. Skolan måste därför arbeta med att de goda relationerna genomsyrar hela skolan och inbegriper eleverna i särskolan och språkklasserna. Skolinspektionen vill också uppmärksamma skolans skyldighet att utreda och

vidta åtgärder mot kränkande behandling enligt 14a kap. 10 § skollagen. Denna fråga har Skolinspektionens även kommenterat i beslut 2010-10-22 för obligatorisk särskola rektorsområde 3.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att den årliga planen mot kränkande behandling fullt ut svarar mot gällande författningskrav.

Författningsstöd

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan, vilken även fungerar som plan mot kränkande behandling. Planen bygger inte på någon aktuell kartläggning av förhållandena på skolan. Därmed saknar planen åtgärder som grundar sig på verksamhetens specifika förhållanden. Skolan är medveten om dessa brister och har påbörjat ett arbete med att förbättra planen. Planen innehåller inte heller rutiner för hur skolan ska hantera händelser när elever upplever sig kränkta av vuxen på skolan.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att de skriftliga bedömningarna överensstämmer med kraven i grundskoleförordningen.

Författningsstöd:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av de skriftliga bedömningar från Solbergaskolan som Skolinspektionen tagit del av framgår inte elevens kunskapsutveckling på ett tydligt sätt. Bedömningarna fokuserar

mer på de moment som eleven inte gjort eller mål som inte uppnåtts. Vidare framkommer att de skriftliga bedömningarna felaktigt benämns som skriftliga omdömen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolans arbete med åtgärdsprogram måste vidareutvecklas så att de uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

I samtal med rektor och lärare i den särskilda undervisningsgruppen Balder framkommer det att eleverna i denna grupp till stor del saknar åtgärdsprogram, vilket skolan måste åtgärda.

De övriga åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte förordningens krav. Elevens behov framgår inte alltid tydligt. Åtgärder som skolan föreslår är sällan tillräckligt konkreta och inte heller relaterade till läroplanen och kursplanerna. Det framgår inte alltid vilka åtgärder skolan och läraren ska genomföra för att eleven ska få det särskilda stöd den har rätt till. Slutligen framgår det inte hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Inför det fortsatta arbetet med att vidareutveckla åtgärdsprogrammen är det viktigt att rektorn tar ansvar för att en utredning alltid ligger till grund för upprättandet av åtgärdsprogram. Även en utredning av lärmiljön bör finnas med.